

Till
Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen

Revisionsberättelse för folkhälsokommittén år 2018

Vi, av regionfullmäktige utsedda revisorer har granskat styrelsen för folkhälsokommitténs verksamhet under år 2018.

Rolkhälsokommittén ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisorskollegiet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Vår samlade kommentar och bedömning från granskningen under året samt omfattningen av granskningen framgår av revisionens årspromemoria, som fogats till revisionsberättelsen för regionstyrelsen.

Vi bedömer att verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av kommitténs redovisning funnit att den fyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för folkhälsokommittén och dess enskilda ledamöter.

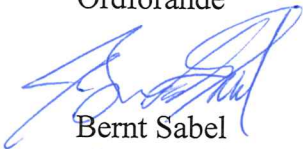
Vänersborg den 13 mars 2019

Birgitta Eriksson
Ordförande

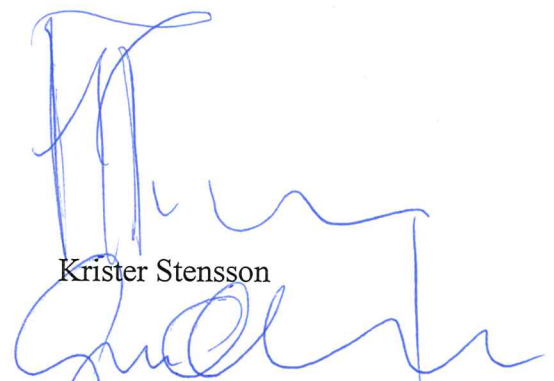
Ulf Sjösten
Vice ordförande

Bernt Sabel

Ulla Göthager

Krister Stensson

Per Waborg

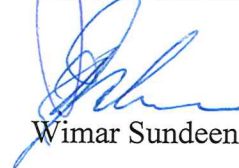
Bo-Lennart Bäcklund

Marie Engström Rosengren

Staffan Albinsson

Wimar Sundeen

Årsrapport 2018

Folkhälsokommittén

Diarienummer REV 2018–00038

Behandlad av revisorskollegiet 13 mars 2019

Innehåll

Årets granskning	3
Nämndens ansvar	3
Resultatet av revisorernas granskning	4
Nämndens utformning av styrning, uppföljning och kontroller	4
Bevakning: Intern kontroll.....	4
Fördjupning: Fördelning av bidrag (A2).....	4
Bevakning: Utformning av styrning i detaljbudget (A3)	5
Nämndens genomförande av styrning, uppföljning och kontroller	5
Nämndens resultat och effektivitet.....	5
Bevakning: Underlag för hälso- och sjukvårdsnämndernas folkhälsoarbete	5
Bevakning: Måluppfyllelse i delår- och årsredovisning (C1, C2).....	5
Nämndens räkenskaper.....	6
Revisorernas sammanfattande bedömning	6
Generella iakttagelser från mandatperioden med anledning av att kommittén upphör	6
Bilaga 1. Rapporter och underlag	7

Årets granskning

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionsred för kommunal verksamhet. Revisionen har vidare genomförts med grund i de styrande dokument för revisorskollegiet och revisionsenheten som anger preciserade anvisningar för granskningens genomförande och bedömningar. Det omfattar revisorskollegiets ramplanering där regionövergripande risker identifierats och prioriterats. Det omfattar även revisorskollegiets riktlinjer samt revisionsenhetens riktlinjer och rutiner.

Revisionen har utifrån de styrande dokumenten upprättat en granskningsplan avseende nämnden där de mest väsentliga riskerna har identifierats och prioriterats.

Granskningsplanen har stämts av med utsedda kontaktrevisorer i kollegiet, Birgitta Eriksson och Ulf Sjösten, och beslutats av revisionsdirektören. Granskningen har genomförts av Josephine Massie, yrkesrevisor vid revisionsenheten. Därtill har räkenskaperna granskats av Deloitte.

Granskningens sammantagna resultat presenteras kortfattat i denna rapport. I bilaga 1 anges de rapporter och de underlag som ligger till grund för redogörelsen. Ansvarig tjänsteperson för kommittén har faktagranskat rapporten.

Nämndens ansvar

Kommittén granskas och bedöms utifrån det samlade ansvar som följer av fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter.

Kommittén har enligt sitt reglemente ett strategiskt och samordnande ansvar och syftet med verksamheten är att stärka det långsiktiga arbetet med folkhälsa inom Västra Götalandsregionen. Kommittén är en egen nämnd men är i den politiska organisationen underställd regionstyrelsen och ska vara dess initiativtagare, förslagsställare och rådgivare vad gäller folkhälsoarbete. Kommittén ansvarar sedan beslut i regionfullmäktige 2016 för att samordna regionens arbete och leda den övergripande processen kring handlingsplanen för fullföljda studier 2017-2020.

Kommittén delar ansvaret för folkhälsoarbetet med hälso- och sjukvårdsnämnderna och ska ta fram kunskaps- och metodunderlag för planeringen av det lokala folkhälsoarbetet. Kommittén ska även samverka med och vara kontaktorgan för berörda regionala, nationella och internationella organisationer och myndigheter med syfte att utveckla, utvärdera och sprida folkhälsoarbete. Kommittén förmedlar därutöver verksamhetsstöd, utvecklingsmedel samt ett årligt folkhälsostipendium.

Kommittén ska särskilt arbeta med följande mål och fokusområden från regionfullmäktiges budget 2018:

- Målet om att skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska
- Målet om att den psykiska ohälsan ska minska och omhändertagandet av personer med psykisk sjukdom ska förbättras
- Fokusområdet om att bryta utanförskap och segregation och stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv

Resultatet av revisorernas granskning

Revisorernas granskning utgår från att nämnden ska utforma styrning, uppföljning och kontroller utifrån nämndens ansvar. Nämnden ska också se till att styrningen, uppföljningen och kontrollerna efterlevs i verksamheten. Det ska i sin tur leda till att styrelsen lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter inom ramen för tillgängliga resurser. Vidare ska nämndens räkenskaper vara rättvisande. Det innebär sammantaget att nämnden har tagit sitt ansvar.

Nämndens utformning av styrning, uppföljning och kontroller

Bevakning: Intern kontroll

Utifrån tidigare års granskningsresultat fanns det risk för att kommittén inte skulle utforma ett tillräckligt system för intern kontroll utifrån kommunallagen och de regiongemensamma anvisningarna. Området har följts upp genom att bevaka styrelsens beslut om intern kontroll, t.ex. beslut om rutin för intern kontroll, riskanalys och kontrollplan, samt genom att lyfta frågan i dialogen mellan revisorskollegiet och kommittén.

Granskningen visar att kommittén har förstärkt arbetet med intern kontroll inför och under år 2018. Kommittén har varit aktiv i att ta fram en riskanalys och kontrollplan. Diskussioner sträckte sig över flera möten, vilket gjorde att planen inte fastställdes förrän i februari. Riskanalysen genomförde mot bakgrund av en dokumentation av kontrollmiljön som inkluderade lagstiftning, reglemente samt omvärldsfaktorer. Resultaten av kontrollerna har återkopplats i delårsrapport, årsredovisning samt vid avvikelser.

Bedömning

Bedömningen är att kommittén har upprättat ett tillräckligt system för intern kontroll.

Fördjupning: Fördelning av bidrag (A2)

År 2016 granskade revisionsenheten om det fanns tydlighet och transparens i de föreningsbidrag som folkhälsokommittén fördelar, samt om det fanns en tillräcklig kontroll och uppföljning av de fördelade bidragen. Granskningen identifierade vissa brister och risker kopplat till kommitténs fördelning av bidrag. Det fanns bland annat risk för att kommittén överskred sina befogenheter i fördelningen av vissa bidrag samt risk för att bidragen inte fördelades i enlighet med likställighetsprincipen.

I denna uppföljande granskning konstateras att kommittén inte har agerat för att åtgärda bristerna utan istället har inväntat den politiska omorganisationen och en eventuell centralisering av rutinerna för bidragshandlingen.

Med anledningen av granskningen rekommenderas regionstyrelsen att:

- upprätta en hantering av bidrag till civilsamhällets organisationer på folkhälsoområdet som tar hänsyn till de rekommendationer som revisionsenheten tidigare har lämnat till folkhälsokommittén:
 - se över formen för verksamhetsbidrag, som folkhälsokommittén har delat ut till Motorförarnas helnykterhetsförbund Väst och Suicidprevention i Väst, för att säkerställa att fördelningen av dessa bidrag inte strider mot likställighetsprincipen

- se till att handläggningsrutinerna av bidragen är dokumenterade, för att säkerställa en enhetlig handläggning
- se till att annonseringen av bidragen breddas, för att nå ut till en större målgrupp.

Bevakning: Utformning av styrning i detaljbudget (A3)

Kommitténs detaljbudget bedöms endast delvis vara ett tydligt styrdokument. Kommittén har antagit mål som knyter an till regionfullmäktiges mål och beskriver vilka aktiviteter som kommittén ska genomföra. Kommitténs detaljbudget innehåller dock inte några indikatorer och det framgår inte hur resultatet av kommitténs arbete ska följas upp.

Nämndens genomförande av styrning, uppföljning och kontroller

Nämndens resultat och effektivitet

Bevakning: Underlag för hälso- och sjukvårdsnämndernas folkhälsoarbete

Folkhälsokommittén ska enligt sitt reglemente ta fram kunskaps- och metodunderlag för planeringen av det lokala folkhälsoarbetet, som bedrivs av hälso- och sjukvårdsnämnderna i samverkan med andra lokala aktörer. År 2018 bevakades folkhälsokommitténs arbete med att ta fram sådana underlag.

Granskningen har visat att arbetet med att ta fram underlag i stor utsträckning drivs av avdelning folkhälsa, som försöker få kommittén och hälso- och sjukvårdsnämnderna att agera samstämmigt. Hur detta har gjorts har sett olika ut från år till år, men arbetet har generellt varit inriktat på att ta fram kunskapsunderlag som kan bli en del i hälso- och sjukvårdsnämndernas beställningsarbete. Ett problem är dock att underlagen inte används i tillräcklig utsträckning och inte får önskad effekt i beställningsarbetet, detta trots att avdelning folkhälsa upplever att intresset för folkhälsofrågorna (särskilt fullföljda studier) är stort i hälso- och sjukvårdsnämnderna. Avdelning folkhälsa har varit involverad i processen för att utveckla beställningsarbetet för att bidra till att underlagen får bättre effekt i framtiden.

Bevakning: Måluppfyllelse i delår- och årsredovisning (C1, C2)

Kommittén ansvarar enligt reglementet för att följa upp sin verksamhet kontinuerligt och rapportera till regionfullmäktige enligt regionstyrelsens anvisningar. Revisionsenheten har granskat om kommittén rapporterar enligt de anvisningar som regionstyrelsen utfärdat samt om de resultat kommittén redovisar för verksamhet och ekonomi överensstämmer med fullmäktiges beslut om budget, mål och uppdrag.

Delårsredovisning

Kommittén bedöms inte ha säkerställt tillräcklig uppföljning av fullmäktiges mål i delårsrapport augusti. Kommittén har säkerställt måluppfyllelse avseende ekonomin, vad gäller verksamhetsresultat är en bedömning av måluppfyllelse inte möjlig.

Bedömningen baseras på följande sammanfattade iakttagelser:

- Kommittén följer inte regionstyrelsens anvisningar för rapportering vad gäller verksamhetsresultat. Det saknas beskrivning av resultaten och prognoser för om målen kommer att nås.

- Prognosen för ekonomin överensstämmer med fullmäktiges mål om budget i balans. Verksamhetsmässigt går det inte att bedöma. Konsekvens av en utebliven aktivitet för måluppfyllelsen analyseras inte.
- Prognosen för ekonomin är rimlig, prognos för verksamhetsresultat saknas.
- Kommittén vidtar tillräckliga åtgärder för att nå fullmäktiges mål vad gäller att nå målet om en budget i balans. Vad gäller verksamhetsmål går det inte att bedöma om åtgärderna är tillräckliga.

Årsredovisning

Kommittén bedöms delvis ha upprättat en årsredovisning som är i enlighet med regionstyrelsens anvisningar. Kommittén bedöms ha säkerställt tillräcklig måluppfyllelse avseende fullmäktiges budgetmål. Vad gäller verksamhetsmål är måluppfyllelsen svår att bedöma. Kommittén bedöms inte ha redovisat måluppfyllelse för fullmäktiges verksamhetsmål i tillräcklig utsträckning. Beskrivningar av måluppfyllelse, med hjälp av måltal och indikatorer, saknas. De aktiviteter som kommittén har genomfört beskrivs dock utförligt.

Nämndens räkenskaper

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att den externa redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning och att årsredovisning och delårsrapport är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Deloitte har granskat redovisningen i folkhälsokommittén 2018. Granskningen har omfattat löpande granskning, delårsrapport och årsbokslut.

Inga materiella avvikelser uppdagades i granskningen och bedömningen är att årsrapporten och den löpande redovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen och regionstyrelsens anvisningar.

Revisorernas sammanfattande bedömning

Utifrån det som har framkommit i årets granskning av folkhälsokommittén bedömer revisionsenheten att verksamheten i allt väsentligt har bedrivits ändamålsenligt, med god ekonomisk hushållning, rättvisande räkenskaper och med en tillräcklig intern kontroll. Dock lämnar revisionsenheten på vissa områden rekommendationer till regionstyrelsen, som har övertagit ansvaret för verksamheten.

Generella iakttagelser från mandatperioden med anledning av att kommittén upphör

Med anledning av att kommittén inte kommer att finnas kvar efter årsskiftet 2018/2019 sammanställer revisionsenheten nedan några generella iakttagelser från mandatperioden, för regionstyrelsen att beakta när frågorna nu istället hamnar under styrelsens ansvar.

Revisionsenheten kan konstatera att folkhälsokommittén har haft ett brett och horisontellt uppdrag som i stor utsträckning har varit inriktat på att skapa nätverk och väcka engagemang för folkhälsofrågorna, både internt och externt. Uppdragets karaktär har skapat utmaningar för styrning och uppföljning. Revisionsenhetens årliga, sammanfattande bedömningar av hur kommittén har skött uppdraget under mandatperioden har överlag

varit positiva. De utvecklingsområden som har identifierats har framför allt handlat om intern kontroll och uppföljning av resultat.

Revisionsenheten bedömer att det i folkhälsofrågor tenderar att finnas ett glapp mellan nämndernas uppföljning och de folkhälsoindikatorer som används på nationell eller regional nivå. Ett exempel på detta är arbetet med kraftsamlingen för fullföljda studier, som folkhälsokommittén har ansvarat för att samordna. En av fullmäktiges indikatorer visar att andelen unga som inte har gått ut gymnasiet och varken studerar eller arbetar har ökat och ligger på 11,9 procent för 2018. Tittar man istället på andelen elever som har gått ut grundskolan med behörighet till gymnasiet har läget förbättrats, då 83 procent var behöriga år 2018 jämfört med 81 procent år 2017. I och med att det finns många faktorer som påverkar ungas studiegång kan dessa indikatorer varken tolkas som att regionens arbete har misslyckats eller lyckats. Uppföljningen av kraftsamlingen visar främst vilka aktiviteter som pågår och har genomförts, men inte i någon större utsträckning vilka resultat dessa aktiviteter leder till. Bristen på indikatorer och måttal som fångar effekten av arbetet gör att det är svårt att bekräfta att kraftsamlingen för fullföljda studier faktiskt leder till att fler elever i Västra Götaland lämnar grund- och gymnasieskolan med godkända betyg.

Under mandatperioden har revisionsenheten uppmärksammat brister i regleringen av bidrag till och samråd med civilsamhället. Revisionsenheten bedömer att det är viktigt att regionstyrelsen i framtiden ser till att det finns en tydlig regiongemensam reglering av hur Västra Götalandsregionen förhåller sig till civilsamhällets organisationer, i synnerhet när det gäller ekonomiska frågor. Sådan tydlighet förbygger risken för bland annat jävssituationer och avsteg från kommunallagens likställighetsprincip.

Bilaga 1. Rapporter och underlag

A2. Fördjupning: Folkhälsokommitténs fördelning av bidrag

A3. Checklista detaljbudget

C1. Checklista delårsrapport

C2. Checklista årsredovisning